

дошкільного віку вмінь вишивання за бажаннями дітей і батьків, якщо ми хочемо, щоб вишиванка символізувала наш національний код одягу.

Кожна українська дитина (дівчинка і хлопчик) обов'язково повинні мати святковий національний одяг у повному комплекті: сорочка-вишиванка, корсетка-вишиванка, пасок, спідниця, плахта, черевички, вінок з різнокомірними стрічками, так само і її батьки: жіночий і чоловічий вишиваний одяг.

Отже, народна символіка (одяг-вишиванка, вінок, хатній інтер'єр), тобто те, з чим дитина зустрічається у своєму житті, це історія життя українського народу, відображення його національної свідомості, національної психології, важливий засіб національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

Література

1. Богуш А.М. Діяльність. Активність. Мовлення // Дошкільна лінгводидактика. Запоріжжя: Просвіта, 2000.
2. Богуш А.М. Моє довкілля. Програма ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з довкіллям. К.: Шкільний світ, 2006.
3. Богуш А.М., Лисенко Н.В. Українське народознавство в дошкільному закладі. К.: Вища шк., 2004.
4. Богуш А.М., Лисенко Н.В. Методика ознайомлення дітей з українським народознавством у дошкільному закладі. Програма педагогічних інститутів. К.: 1993.
5. Богуш Алла, Наталія Гавриш. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у ДНЗ: підручник. Вид. 2-е. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015.
6. Жайворонок В. Українська етнолінгвістика. Нариси. К.: «Довіра», 2007.
7. Калуська Л. В. Старшим дошкільникам про народні ремесла, звичаї та обряди, символи й обереги дому. Методичні рекомендації. Київ. РМК дошкільного виховання, 1992.
8. Калуська Л. В. Соняшник. Комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку. Тернопіль. Мандрівець, 2014.

Наталія Богданець-Білоskalенко,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу навчання мов національних меншин
та зарубіжної літератури Інституту педагогіки НАПН України
nataliabogdanets@gmail.com

УКРАЇНСЬКЕ ВБРАННЯ ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ У ЛІТЕРАТУРІ ДЛЯ ДІТЕЙ

Український побут, традиційний одяг та ужиткові речі несуть пам'ять поколінь, тяглість традицій, зв'язок з нашим давнім минулим. У народній культурі все тісно переплетене. Наприклад, вишита сорочка –це і одяг, тобто практично

потрібна річ, і витвір мистецтва, що несе у собі заряд духовності, це і космос, і закодовані солярні знаки, що мають магічний зміст, це й оберег.

У цьому аспекті надто популярною є вишиванка. У наукових колах точилися суперечки. як правильно вживати: вишита сорочка чи вишиванка, а також щодо назви свята – День вишиванки чи День вишитої сорочки? На думку дослідниці проблеми М. Олійник, вишиванка відтворює сучасний стан, оскільки молодь поєднує в одязі речі зі стилізованою вишиванкою, тож у цьому контексті логічним видається перший варіант назви.

В оповіданні для дітей «Вишиванка» про це стильне вбрання пише сучасна дизайнерка Оксана Караванська. Авторка подає цікаві відомості про регіональні особливості вишиванок та сучасний етап носіння сорочки, ставлення до них як до елемента сучасного вбрання, а також інформацію про важливість мати в родині вишиванку, особливість створення візерунків, поєднання кольорів, яке робило вишиванку унікальною [1]. У творі в уяві маленького читача актуалізовано значення вишиванки в житті людини: *«...у багатьох українських родинах вишиванка передається від покоління до покоління. І в тебе, можливо, є сорочка, яку ти успадкувала від мами, а твоя мама — від своєї мами, твоєї бабці, а бабця – від своєї мами... Якщо ж такої родинної історії в тебе нема, її можеш започаткувати ти! Вишиванка, що є родинною реліквією, зазвичай вишита вручну. Важливо знати, хто саме вишивав цю сорочку, бо вона здатна роками зберігати в собі енергетику, яку заклала вишивальниця. Добра енергетика вишиванки буде тобі оберегом».* Авторка ненав'язливо говорить про стильність носити вишиванку: *«Варто мати не лише родинну вишиванку, яку одягаєш переважно на великі свята, а й ще одну вишиту сорочку – сучасну. Це дуже модно! Тому це може бути машинна вишивка або ж «вишиваний» принт. Вишиванка дуже пасує до джинсів. Це так по-сучасному!».* Популяризація українського вбрання в такий спосіб також є важливою, оскільки забезпечує плекання національної ідентичності.

Вишиванка набуває більшої популярності в міській культурі. У цьому контексті варто пригадати, як у містах культурно-громадські діячі наприкінці XIX – початку XX ст. носили українські строї, вишиванки. Олена Пчілка, яка в Києві

мешкала на вулиці Маріїнсько-Благовіщенській (нині Саксаганського, 97), любила прогулюватися Хрещатиком в українському вбранні, демонструючи, що українська інтелігенція носить вишиванку як ознаку українськості і жодною мірою не меншовартості. Як зазначає сучасна дослідниця Марина Олійник, «у місті виникла альтернатива свідомого вибору різних зовнішніх ідентифікацій. Якщо народна творчість має колективний характер, то світська суспільна культура, як правило, знає імена новаторів просування прогресивних ідей. Це стосується і сфери формування зовнішнього іміджу» [3, с. 89]. Науковиця узагальнює думки інших дослідників проблеми щодо витоків вираження української самоідентифікації в одязі, зазначаючи, що цей процес був започаткований саме Тарасом Шевченком, а також наголошує, що ці процеси відбувалися й у Галичині. Популяризаторами української вишиванки були І.Франко, Б.Грінченко, М.Кропивницький, М.Лисенко, І.Липа, В.Самійленко, М.Старицький та інші відомі політичні, громадські, культурні діячі. Підтримуємо наукову позицію О.Матюхіної, яка зазначає, що одягання народного вбрання «представниками статусних суспільних станів – дворянства, прогресивного міщанства (...) виконувало важливу функцію об'єднання всіх верств українського суспільства навколо національної ідеї» [2, с. 143].

Загальновідомо, що репрезентантом національно-культурних традицій є література. У сучасній літературі для дітей можна назвати значну кількість творів, що репрезентують національні традиції, зокрема українське вбрання. Звісно, найбільше творів про вишиванку, хустку в поезіях для дітей Вадима Крищенка «Вишиванка», Наталки Поклад «Наша хата», Ганни Черінь «Вишита сорочка», Тамари Коломієць «Біле поле полотняне», Дмитра Чередниченка «Рушник» та ін. Тему народного побуту та вбрання порушено в оповіданнях Зірки Мензатюк «Катрусині скарби», Оксани Луцевської «Таємниця старовинної скриньки» та ін. В оповіданні «Як Катруся скарб знайшла» Зірка Мензатюк уводить читача-дитину в мистецько-історичний контекст: дівчатка, які приїхали до бабусі на Різдво, знайшли на горищі скарб – бабусині сорочки. З розповіді мами діти дізнаються про прадавнє українське мистецтво вишивання.

Отже, місія вишиванки багатогранна: вона є символом єдності, носієм культурної спадщини, виразником національної ідентичності.

Література

1. Богданець-Білоskalенко Н. Образ вишиванки у творах для дітей. *Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки*: зб. тез Всеук. наук.-практ. онлайн-конференції, 21 травня 2020 р. / за наук. ред. д. пед. наук Н. І. Богданець-Білоskalенко (електронне видання). Київ : Педагогічна думка, 2020. - С. 20-22.
2. Матюхіна О.А. Національний стиль в одязі як вираз національної самосвідомості. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. – 2006. - № 1.- С.142-148.
3. Олійник М. *Український одяг у системі міської культури Києва (друга пол. XIX – початок XXI ст.): монографія*; НАН України. Київ, 2017. – 312 с

Олена Вінніченко,
здобувачка 2 курсу
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького
e-mail: olenavinnichenko92@gmail.com

Дмитро Коваль,
здобувач 2 курсу
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького
e-mail: ozm421@gmail.com

ВИШИВАНКА – СИМВОЛ ЄДНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

У строкатому розмаї культур та символів, що формують ідентичність народів світу, українська вишиванка займає особливе місце. Цей унікальний елемент національного одягу не просто вражає своєю красою та майстерністю виконання, а й несе в собі глибокий історичний та культурний код, стаючи потужним символом утвердження українства на світовій арені.

Вишиванка сягає своїм корінням у глибину століть. Археологічні знахідки та історичні свідчення доносять до нас візерунки, що прикрашали одяг наших предків ще задовго до формування сучасної української нації. Ці орнаменти, сповнені символізму, відображали вірування, світогляд та прагнення давніх слов'ян. Ромб, квадрат, хвилясті лінії, рослинні та геометричні мотиви – кожен